

Uykuda Başlayan Yol

— sidar-sevimli · 25 Ocak 2026

Şair, İstanbul'un dar ve karanlık sokaklarında gezinirken bir an Melayê Cizîrî'nin İro Ji Derba Xencere (Bugün Hançer Darbesinden) adlı şiiri aklına gelir. Nereden geldiğini bilmez; fakat yüreğine bir kor düşer.

Birden o şiirin mısraları ağzından dökülür:

İro ji derba xencerê lazim bi êşan î mella

Teşbîhê zulfa dîlberê zanim perîşan î mella

Zanim perîşan î ji dil bê hed bi êşan î ji dil

Teşbîhê burayan î ji dil billeh ne insan î mella

Billeh çi teb et adem î yekser dibe yek alem î

Deryayê qaf û qulzem î yan çerxê gerdan î mella

Ya reb çi wê mihnet kêş î ser ta qedem têk atêş î

Mecruhê qewsê tuzreş î lew dil bi peykan î mella

Zanim ji eşqê dojah î behrek ji narê asih î

İro li mahê xergeh î teşbîhê seywan î mella

Ev sîneya wek nay û ney pur lê kişandin dax û key

Hê dil bi naehlan didey ya reb çi nadan î mella

Ve ardından Türkçesi dökülür dudaklarından:

“Hançer darbesinden canın yanmış olmalı bugün, ey imam.

Yârin dağılmış zülûfleri gibi perişansın, biliyorum ey imam.

Biliyorum, gerçekten perişansın; yürekten, sınırsız acılar içindesin.

Gerçekten büryan gibi yanmışsın; billahi insan değilsin ey imam.

Ne biçim bir insansın ama açık söylüyorum: Sen bir dünyasın.

Sen kızıl bir okyanussun, çok acılar çekmiş feleğin çarkısın ey imam.

Allah'ım, ne kadar perişansın; baştan ayağa ateşler içindesin.

Yüreğin, kara kaşlardan gelen oklardan yaralıdır ey imam.

Biliyorum, yârin aşkından aseh ağacının hiç sönmeyen ateşinin cehennemindedin.

Bugün, dilberin dolunay gibi olan yüzünün etrafına şemsiye açmış, çadır kurmuşsun.

Nay ve ney gibi inleyen bu yüreğin çok dağlandı.

Sen hâlâ ehil olmayanlara gönül verirsin; Allah'ım ne kadar cahilsin sen ey imam.”

Yüreğindeki kor öyle alevlenir ki, yağmurlu bir havada susuzluğu yüreğine kadar hisseder. Ne yapacağını bilmez; gözyaşları dökülür. Aklına vefasızlığı gelir. Yıllar boyunca memleketi Cizre'ye gitmemiş, Mela'ya uğramamıştır. Eskiden Mela'nın divanını elinden düşürmeyen şair, Mela'sını unutmuştur. Ailesine yaptığı vefasızlık da hüznüne hüznün katar.

“Koşmam lazım, yetişmem lazım yola,” diyerek evine kaçar. Hazırlanır, arabasına biner ve Cizre'ye doğru yola çıkar. Radyoyu açar; radyoda Âşık Selimê Cizîrî'nin Mem û Zîn parçası çalmaktadır. Birden çocukluğu gelir aklına. Babaannesinin ona Mela'nın Şox û Senge (Cilvelim ve Nazlım) okuduğu kış

geceleri düşer zihnine. Gözlerinden yaşlar süzülür:

“Ben ne ara bu kadar vefasız, yüreksiz oldum?” der.

On altı saat yolda geçer. Aklına, gönlüne, her zerresine mutlu olduğu anılar dolar. Çok sevdiği Cizre’siz nasıl bu kadar dayandığını düşünür. Nihayet Cizre’ye giriş yapar. İlk durağı Hz. Nuh’un türbesi olur.

Oradan Mela’sına koşar. Evine, yuvasına gitmeden önce Mem û Zîn türbelerine uğrar; ardından Cizre Asri Mezarlığı’nda sevdiklerinin kabirlerini ziyaret eder.

Tüm vefat edenlere Fatıha okur ve evine gider. Onu gören ev ahalisi mutlu bir şaşkınlıkla sarılır; hasret giderirler. “Uzun yoldan geldin, biraz dinlen,” derler. Odasına çekilir. Mela’nın divanı gözüne ilişir. Divanı alır, perdeyi aralar; Kırmızı Medrese’ye bakar. Şiirler okur. Okudukça yüreği daha da yanar ve ağzından şu sözler dökülür:

“Melayê Cizîrî’nin divanıyım,

Mela’nın komşusuyum,

Seyda’nın aşk kalemiyim.”

Sonra divanı yanı başındaki komodinin üzerine koyar, yatağa uzanır ve derin, upuzun bir uykuya dalar...

Uykusunda şiir okuduğunu görür. Okuduğu şiir Cizre akşamlarını sarar düşlerine:

Cudi’ye vardıkça uzar hasret gölgeleri.

Âşıklar ağlar Mem ile Zin gibi,

Kandil misali yanar gönüllerin yürekleri.

Kırmızı Medrese’nin kubbesinde yankılanan

Melayê Cizîrî’nin dizeleri, yaralı gönüllere merhem olur.

Biz aşkı Mela’dan öğrendik;

Bak, Mela ne demiş:

“Bülbüllerin gözü yüz gülde iken,

Yüz gülü daha seyredir.

Gül yanaklıların bağında

Bana nar çiçeği renginde

Bir gül yeter...”

Dicle suları alıp götürür aşkı;

Cizre surlarında izleriz giden sevdayı.

Birden tufan kopar,

Babamız Nuh’un gemisiyle;

Kaçıp giden aşkı bulmak için ineriz deryalara.

Ve birden uyanır.

Aslında hiç Cizre’ye gitmemiştir.

Hâlâ İstanbul’daki evindedir.

Hızlı hızlı hazırlanır

ve bu kez gerçekten yola çıkar:

Cizre’ye...